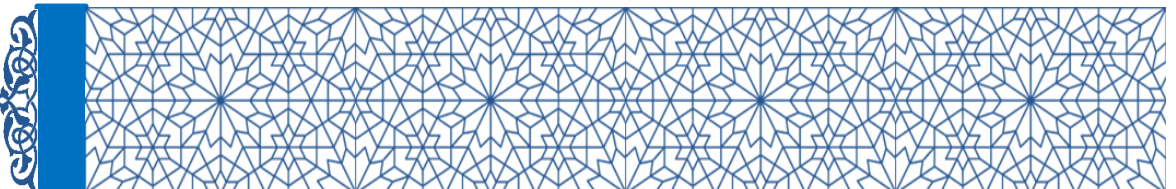

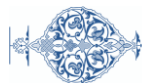
گفت و گوی مرکز خبر حوزه با حجت الاسلام

والمسلمین سعید معمار منظرین

بخش دوم

مکاهی متفاوت به تحول در حوزه

چگونگی تحول در مبلغ

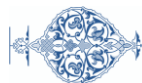
- تحول در مبلغ چگونه به وجود می‌آید؟

برای این کار باید در ابتدا، شخص محاسبه نفس داشته و در ادامه با کتب اخلاقی همچون معراج السعاده مرحوم نراقی مأنوس باشد که البته حوزه باید این زمینه را فراهم کند. امروز جلسات تذکرمان کم است؛ مرحوم شیخ انصاری می‌فرمودند: «کتاب معراج السعاده باید بالشت زیر سر طلاب باشد»، چون از نفسی پاک بوده و بسیار اثرگذار است و الآن جای چنین کتاب‌هایی در حوزه خالی است.

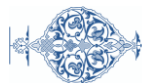
عرصه‌های تحول در تبلیغ

- علاوه بر مبلغ چه تحولات دیگری باید در تبلیغ ایجاد شود؟

ما احتیاج داریم که انسان را بشناسیم؛ شما می‌خواهید برای انسان تبلیغ کنید و تا انسان را نشناسید موفق نمی‌شوید. شهید مطهری با بهره‌مندی از آیات قرآن تأکید دارند که بقای یک شیء مساوی با نیاز به آن شیء و عدم بقای یک شیء مساوی با عدم نیاز به آن شیء است. امیرمؤمنان علیه السلام می‌فرمایند: «من جهل نفسه کان بغیر نفسه»؛ کسی که خود را نمی‌شناسد نسبت به غیر خود جاهل‌تر است. بعد از شناخت انسان، شناخت زمان ضروری است؛ باید بدانیم که در چه عصری زندگی می‌کنیم؟ به تعبیری، عصر الکترونیک است؛ اما با توجه به معارف دینی می‌گوییم: عصر غیبت امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف است. مطلب سوم این است که ببینیم انسان در این عصر به چه چیزی احتیاج دارد. انس با آثار شهید مطهری برای درک این سه بخش که عرض کردم، کمک زیادی به طلاب می‌کند. مجموعه آثار شهید مطهری، امور تبلیغی را تسریع می‌بخشد؛ ایشان دین را به صورت سیستماتیک بررسی کرده‌اند؛ یعنی دنبال این نبودند که به صورت تفنی کتاب بنویسند و دنبال این نبوده‌اند که هر از چند گاهی جایی از اسلام را بگیرند و کتاب بنویسند؛ ایشان به دنبال آن بودند که اثبات کنند اسلام یک مجموعه است به خاطر این که انسان یک مجموعه است؛ هر بخشی از اسلام، بخشی از وجود انسان را می‌تواند شکوفا کند؛ برای نمونه ایشان مبنایی دارند و می‌فرمایند که اسلام یک کل تجزیه ناپذیر است، لذا هیچ چیز آن نمی‌تواند جای چیز دیگری را بگیرد؛ نماز شب نمی‌تواند جای روزه را بگیرد، روزه نمی‌تواند جای ازدواج را بگیرد، ازدواج نمی‌تواند جای فعالیت سیاسی را بگیرد و فعالیت سیاسی نمی‌تواند جای تحصیل در حوزه را

بگیرد؛ وقتی فرد جایگاه این مسایل را فهمید، آن موقع اعتدال، میوه این عمل می شود. حال اگر طلبه نمی تواند وارد کل شود، می تواند از کارشناس آن استفاده کند. آثار شهید مطهری شرح یکدیگر است؛ ایشان کتابی به نام «انسان و سرنوشت» دارند که سال ۱۳۴۵ آن را نوشته اند و در مقدمه آن آورده اند: «بیست سال علل انحطاط مسلمانان را مورد پژوهش قرار داده ام» و ۲۷ دلیل برای انحطاط مسلمانان بیان کرده اند. همچنین یکی از کتاب های ایشان، داستان راستان است که در سال ۱۳۳۷، یعنی زمان پژوهش ایشان درباره انحطاط مسلمانان نوشته شد و می بینید که تمامی ۱۲۵ داستان از نظر موضوعی به ۲۷ موضوع تقسیم می شود. طلابی که می خواهند در تبلیغ کار کنند، از آثار شهید مطهری شروع نمایند؛ از آن جا که افکار ایشان تنزیلی از تفسیر «المیزان» علامه طباطبائی قدس سره است، طلبه باید پس از مطالعه آثار شهید مطهری به المیزان علامه مراجعه کند تا بتواند دنیای المیزان را کشف کند. خدا می داند که این کتاب چه ذخیره عمیقی در تحصیل معارف ناب است؛ برای نمونه امروز در پاسخ گویی به شبهات وهابیت و اهل تسنن جواب های سطحی داده می شود، اما المیزان در این زمینه به صورت جدی وارد میدان شده است، چون مقابله ای با تفسیر «المنار» رشید رضا از علمای اهل سنت است. مرحوم علامه، افکار ناب شیعه را از طریق این تفسیر به جهان اسلام منتقل کرده اند. علامه محمدجواد مغنیه می گوید: «از وقتی که المیزان به دست من رسید، کتابخانه من تعطیل شد.» شهید مطهری در کتاب «حق و باطل» می گویند: «از اول اسلام تا به امروز تفسیری مثل المیزان نوشته نشده است.» من با مثالی، کاربرد عالی روش تفسیری مرحوم علامه را توضیح می دهم؛ عده ای از اهل سنت، عموی حضرت ابراهیم علیه السلام را که در قرآن آمده است، پدر حضرت ابراهیم علیه السلام می دانند، به دلیل این که قرآن فرموده است «اذ قال ابراهیم لاییه أزر أتخذ اصناماً آلِهَةً، انعام/۷۴.» فقط کافی است با روش المیزان دو آیه را ببینیم؛ وقتی می گوید: «و بالوالدین احساناً» و این که به والدین «اف» نگوئید؛ سپس حضرت ابراهیم علیه السلام در سوره «انبیاء» می گوید: «اف لکم» به کی می گوید؟ به «اب» خود می گوید؟ پس معلوم می شود که «اب» غیر از والد است.

نحوه ارائه مطلب در تبلیغ

- با توجه به زمان فعلی، نحوه ارائه مطلب در تبلیغ باید چگونه باشد؟

با وجود تأثیراتی که رایانه، اینترنت، صدا و سیما و ماهواره دارند، ارتباط چهره به چهره و تبلیغ حضوری نباید تعطیل شود، زیرا در این شیوه از تبلیغ، تمام حالات مبلغ به مخاطب منتقل می‌شود. در عین حال هر یک از مواردی که عنوان شد، دارای مقداری از تأثیرگذاری است که باید از آن استفاده شود.

اهمیت منبر

- دیدگاه شما درباره منبر چیست؟

منبر، تنها محل انتقال اطلاعات نیست، اما خیلی مهم است. شخصی که تبلیغ می‌کند نباید خود را تبلیغ نماید، بلکه دین را تبلیغ کند. نخستین مبلغ جهان اسلام، رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم هستند. خدای تعالی در سوره «یوسف» آیه ۱۰۸ خطاب به پیامبر می‌فرماید: «قل هذه سبيلي ادعوا الى الله على بصيره»

تعادل در تبلیغ

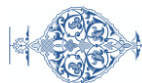
- مبلغان در برابر مخاطبان چه ظرافت‌هایی را باید به کار بیندند؟

هر چه مبلغ از نظر علمی و عملی در حد متعادل قرارگیرد، اثرگذارتر خواهد شد. نباید افراد را در خودمان نگه داریم، بلکه باید آن‌ها را با میزان اصلی یعنی قرآن و عترت گره بزنیم.

احیای آیه نفر

- سامانه اعزام مبلغ داخل کشور را چگونه می‌بینید و آفت‌هایش چیست؟

ارتباط زیادی با مراکز اعزام مبلغ ندارم، منتها باید تدبیری اندیشید تا افراد در شهرها و روستاهای خودشان تبلیغ کنند. اگر آیه شریفه «نفر» که در سوره مبارکه «توبه» آمده در حوزه‌ها احیا می‌شد، واقعاً بسیاری از نیازهای تبلیغی کشور برطرف می‌شد. الان طلبه‌هایی در قم وجود دارند که برای تبلیغ به روستاهای خود نمی‌روند، در حالی که آن روستا، فاقد مبلغ است. حضرت آیت الله جوادی آملی دهه محرم به آمل می‌روند، چون می‌خواهند عمل‌شان بر اساس قرآن باشد.

اهمیت تبلیغ گروهی

- نظر شما درباره تبلیغ گروهی چیست؟

این کار بسیار موفق است؛ «یدالله مع الجماعة». هر گاه جمع می‌شویم تفرد می‌رود؛ تفرد از ویژگی‌های خداست.

دشواری‌های تبلیغ

- تبلیغ با چه دشواری‌هایی همراه است؟

چون هیچ وقت به دشواری فکر نمی‌کنم، در این باره زیاد فکر نکرده‌ام و همواره می‌گویم که مشکلات با دعا و توسل به اهل بیت علیهم السلام حل می‌شود. همچنین باید در تعابیری که به کار می‌بریم، دقت کنیم؛ هشت سال پیش، در یک سخنرانی به ضرورت معرفت امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف اشاره کردم و در آخر گفتم که برای عده‌ای غیبت و ظهور یکی شده است، اما تقیه می‌کنند. تعبیر «تقیه» در اینجا اشتباه است و باید از واژه «کتمان» استفاده می‌کردم.

الگوی تبلیغ

- در تبلیغ از چه کسی الگو می‌گیرید؟

با سفارشات که رهبر بزرگوار انقلاب دارند، هر طلبه‌ای برای تبلیغ، باید یک دور کتاب‌ها و آثار شهید مطهری را با دقت بخواند.

ضرورت ارتباط با علما

- ارتباط مبلغان جوان با علما چقدر ضرورت دارد؟

ما یا باید خود سرچشمه‌ای جوشان شویم که مرتب بجوشیم و یا به سرچشمه‌ای جوشان وصل شویم. روایاتی داریم که مؤمن، حکم آب جاری را دارد نه آب راکد؛ ارتباط ما با علما، مراجع، مفسران، پژوهش‌گران و افرادی که اهل تفکر و نوآوری هستند مانند حضرت آیت الله جوادی آملی، خیلی مؤثر است. البته همه این‌ها به برکت ارتباط با پروردگار عالم و توسل به حضرات اهل بیت علیهم السلام در کارهای تبلیغی بسیار نافع است. آیت الله العظمی بهاء الدینی قدس

سره فرموده‌اند: «هر توسلی پیدا می‌کنیم تا به امضای صدیقه طاهره سلام الله علیها نرسد، مورد رضای حق قرار نمی‌گیرد.»

منبع: افق حوزه، ۲۹ اردیبهشت ۱۳۸۹، شماره ۲۷۰